

Fővárosi Ítéltábla  
mint másodfokú bíróság  
1.Mf.31.064/2020/9.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Dr. Habis Ügyvédi Iroda (**felperesi képviselő címe.**, eljáró: dr. Habis Kinga ügyvéd) által képviselt **felpres neve (felperes címe.)** felperesnek a Dr. Strasszer Dr. Józsa Ügyvédi Iroda (**alperesi képviselő címe.**, eljáró: dr. Strasszer Tibor ügyvéd) által képviselt alperes neve (**alperes címe.**) alperes ellen azonnali hatályú felmondás jogszerűsége és jogkövetkezményei, kártérítés és munkavállalói egészségsértés miatti nem vagyoni kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2019. május 28. napján kelt 50.M.3979/2014/105. sorszámú ítélete ellen az alperes által 106. és 5. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

### **í t é l e t e t:**

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, az alperest terhelő felmondási időre járó távolléti díj összegét 90.000 (kilencvenezer) forintra leszállítja.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint + 13.500 (tizenháromezer-ötszáz) forint Áfa másodfokú perköltséget.

Az államnak felhívásra - az abban közölt módon és időben - az alperes 132.056 (százharminckétezer-ötvenhat) forint fellebbezési eljárási illeték megfizetésére köteles, míg az ezt meghaladó 7.200 (hetesezer-kétszáz) forint fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

### **I n d o k o l á s**

#### **A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás**

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1996. augusztusától dolgozott a alperes alkalmazásában gépkocsivezető munkakörben. A felek 1998. március 24. napján kötöttek írásbeli munkaszerződést. **Sz.I.** 2010. szeptemberi elhalálozását követően lánya, dr. **Sz.A.** vette át az alperesi társaság irányítását és vált a munkáltatói jogok gyakorlójává. A felek a munkaszerződést 2011. március 10. napján módosították, melyben gépkocsivezető-ügyintéző munkakört és 90.000 forint személyi alapbért tüntettek fel. 2011. évtől kezdődően a felperes rendes szabadságát és

pótszabadságát a munkáltató nem, vagy csak részben adta ki, illetve arra munkabért nem fizetett. A felperes 2012. év decemberében azzal kereste meg a munkáltatói jogkör gyakorlóját, hogy korkedvezményes nyugdíjba szeretne menni, mellyel kapcsolatosan az alperes nemtetszését fejezte ki, ahhoz nem járult hozzá, az ehhez szükséges, felperes által beszerzett papírokat visszaadta. Ettől kezdve a felek közötti kapcsolat megromlott, a munkahelyi konfliktusok állandósultak. A felperes munkatársai közül többen ebben az időszakban szüntették meg a jogviszonyukat az alperessel.

- [2] 2013-tól az alperes mindenesként kezdte foglalkoztatni a felperest. Feladatait képezték a gépkocsivezetői feladatok ellátásán túl a kertrendezés, bevásárlás, egyéb ház körüli tevékenységek, a reggeli, az ebéd elkészítése, és kutyasétáltatás is. A felperes ekkortájt már hangot adott azon sérelmének, hogy dr. **Sz.A.** nem megfelelő hangnemben és stílusban kommunikált vele.
- [3] A felperes 2013. szeptember 26-tól október 9-ig keresőképtelen állományba került, táppénzes papírjait a munkáltató nem továbbította a társadalombiztosítási szerv felé, ezért társadalombiztosítási ellátásban nem részesült. Ezt követően a felperes többször idegösszeroppanást kapott, belgyógyászati betegsége alakult ki, depressziója súlyosbodott, így 2014. június 4-től ismét betegállományba került. Ennek előzménye volt, hogy a felek között vita alakult ki az aktuális munkabér kifizetését érintően. A keresőképtelen állapot 2014. október 1-jéig tartott. Erre az időszakra a felperes 134.000 forint táppénzellátásban és 50.000 forint betegszabadságra járó bérkifizetésben részesült. 2014. október 6. napján állt ismét munkába. Ekkorra azonban a munkáltatói jogkör gyakorlója hosszú nyaralásra utazott ...be, ahonnan csak 2014. október 27-én érkezett vissza. A felperes információ hiányában nem várta a repülőtéren a munkáltatói jogkör gyakorlóját, ami miatt a felek között ismételt konfliktus alakult ki. A felperes ebből adódóan újfent betegállományba került, majd ezt követően határozott úgy, hogy munkavállalói felmondást közöl az alperessel a megromlott egészségi állapotára tekintettel. A felmondást 2014. október 31-én közölte a munkáltatói jogkör gyakorlójával, aki az irat átvételét megtagadta. Erre figyelemmel a felperes a felmondást 2014. november 3. napján postai úton is megküldte az alperesnek.
- [4] A felmondási idő alatt a felek között újabb konfliktusok alakultak ki. 2014. november 11-én a munkáltató képviselője arra utasította a felperest, hogy a lakásban porszívózzon ki, amit a felperes nem vállalt hivatkozva arra, hogy az nem munkaköri kötelezettsége. Ezt követően egy vita robbant ki a felek között, melyről hangfelvétel is készült. A hangfelvételen hallható, hogy az alperesi képviselő nem megfelelő hangnemben kommunikált a felperessel, amit a felperes sem hagyott szó nélkül. A kettejük közötti vita rendkívül sajátos hangvételű volt, az meghaladta az általános munkáltató-munkavállalói kommunikációt. A felperes az alperes által tett kijelentéseket életveszélyes fenyegetésként élte meg. A felperes 2014. november 11-én az esti órákban SMS-t küldött az alperesi törvényes képviselőnek arról, hogy a kettejük közötti konfliktusra figyelemmel azonnali hatályú felmondással kíván élni. A munkáltató az üzenetre írásban válaszolt, az azonnali hatályú felmondást nem fogadta el. Ezt követően a felperes 2014. november 12-én kelt felmondását a cég biztonsági őrének, **Cs.G.nak** adta át, majd november 14-én azt postai úton is közölte az alperessel. Az azonnali hatályú felmondás indokaként az került megjelölésre, hogy „Életveszélyes fenyegetés két ízben, amely elhangzott 2013. XII. 2. és 2014. XI. 11-én, és összeférhetetlenségemért az idegeim tönkrementek.”
- [5] A felperesi azonnali hatályú felmondásra az alperestől észrevétel nem érkezett, a munkáltató a felperes kilépő papírjait 2014. november végén adta ki, valamint átutalt a felperes részére 20.632 forint november törthavi munkabért, 36.494 forint 13 napra járó szabadságmegváltást és 36.843

forint betegszabadságra járó távolléti díjat. A kilépő papírokon a jogviszony megszűnésének időpontjaként a munkavállalói felmondáshoz tapadó felmondási idő lejártá került megjelölésre.

### **A felperes kérelme, az alperes ellenkérelme**

- [6] A felperes a keresetében az azonnali hatályú felmondás jogszerűségéből adódóan kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest hathavi távolléti díjnak megfelelő 540.000 forint végkielégítés, 60 napi felmondási időre járó távolléti díj címén 180.000 forint, szabadságmegváltás jogcímén 437.726 forint és ezen tőkeösszeg után 2014. november 15. napjától járó késedelemi kamat megfizetésére. Álláspontja szerint az alperesi életveszélyes fenyegetést követően nem volt tőle elvárható, hogy a munkaviszonyát fenntartsa, valamint a jogviszony utolsó három évében olyan megaláztatás, lealacsonyító bánásmód és stressz érte, amely miatt depressziós lett, reflux megbetegedése, magasvérnyomás-betegsége, szívelégtelensége alakult ki, rendszeres gyógyszeres kezelésre szorult. Ebből adódóan nem vagyoni kártérítés iránti igényt is előterjesztett 1.500.000 forint mértékben. E körben kifejtette, hogy a hosszantartó megaláztatások következtében idegei meggyengültek, olyan mértékben vált zaklatottá, hogy a családjával is csak nem megfelelő hangnemben tudott kommunikálni. Ennek következtében a feleségével és a lányával a viszonya is megromlott, unokájával sem tudott megfelelő nagypapa-unoka kapcsolatot fenntartani. Kedvetlensége következtében feladta hobbitevékenységeit, baráti kapcsolatait is elhanyagolta. Társadalombiztosítási ellátás folyósításának elmaradásából adódóan 45.000 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest. E körben előadta, hogy a felperes 2013. szeptember 26-tól 2013. október 9. napjáig betegállományban volt, mely időszakra vonatkozóan a táppénzes papírjait az alperesi munkáltató részére átadta, azokat azonban az alperes az OEP felé nem továbbította, így ezen időszakra vonatkozóan a felperes sem munkabérben, sem betegszabadságra járó ellátásban, sem táppénzellátásban nem részesült. 2014. június 4. napjától október 1. napjáig terjedő időszakban ismételen keresőképtelen állapotban volt a munkahelyi konfliktusok okozta stressz okán, mely időszakra 134.000 forint táppénzellátásban és 50.000 forint betegszabadságra járó bér kifizetésében részesült. Ezzel összefüggésben kifejtette, hogy a négy hónapra járó bruttó 90.000 forintos bejelentett munkabér alapulvételével a négy hónap vonatkozásában összesen 51.800 forint kára keletkezett. Ezen kárösszeg után 2014. október 1. napjától számított törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére is kérte kötelezni az alperest. Keresetében kérte továbbá a 2011. évtől kezdődően ki nem adott rendes és pótszabadsága megváltását is 437.400 forint összegben. Perköltség iránti igényét a megállapodás szerinti 300.000 forint + Áfa összegben terjesztette elő.
- [7] Az alperes a kereset elutasítását, felperes perköltségben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint nem felelt meg a valóságnak azon felperesi állítás, miszerint a felperes munkaköre kizárólag a gépjárművezetésre korlátozódott. Az alperesi működési szabályzatában kifejezetten rögzítésre került, hogy a felperes köteles a munkavégzést az alperesi cég követelményeihez igazítani. Ezen munkaköri tájékoztatás a felperes részére több alkalommal is megküldésre került, melyet a felperes aláírásával tudomásul vett és magára nézve kötelezőnek fogadott el. Szintén vitatta azon felperesi állítást, miszerint a felperesnek betegsége idején is munkát kellett végeznie. Kiemelte, hogy a felperes szóveges üzenetben ismerte el, hogy az alperesnél töltött 18 évben valamennyi juttatását maradéktalanul megkapta, így nem foghatott helyt azon felperesi állítás, miszerint a szabadságát, illetőleg a betegszabadság idejére járó ellátást a munkáltató a részére nem fizette ki. A nem vagyoni kártérítési igény kapcsán kifejtette, hogy nem valós azon felperesi kijelentés, miszerint az alperesi képviselő megengedhetetlen stílusban kommunikált a felperessel. Állítása szerint a felperes mentális és fizikai egészségi állapotának megromlása nem az alperesi magatartásra, hanem a felperes magánéleti problémáira, családon belüli körülményeire volt visszavezethető. A felperes és lánya ugyanis évekkal a felmondást megelőzően vesztek össze egymással, mely helyzet a felperest

megviselte, ebből fakadóan a munkahelyén is ingerlékenyebben, feszültebben viselkedett. Vitatta, hogy a munkáltató a felperes táppénzes papírjait az OEP részére ne juttatta volna el. A 2014. június 4. napjától kezdődő betegállomány vonatkozásában hangsúlyozta, hogy a felperes az alperesi többszöri felhívás ellenére sem küldte meg a betegpapírjait a munkáltató részére. Teljes mértékben megalapozatlannak találta az azonnali hatályú felmondás kapcsán tett felperesi hivatkozásokat is, a felmondási idő hatálya alatt ugyanis - álláspontja szerint - nem következett be olyan ok, amely az azonnali hatályú felmondás közlését indokoltá tette.

### **Az elsőfokú bíróság határozata**

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest a felperes részére történő, kártérítés címén 83.300 forint és annak 2014. október 1-jétől a kifizetés napjáig számított törvényes mértékű késedelmi kamata, nem vagyoni kártérítés címén 500.000 forint és annak 2014. október 1-jétől a kifizetés napjáig számított törvényes mértékű késedelmi kamata, végkielégítés címén 540.000 forint, felmondási időre járó távolléti díj címén 180.000 forint és ezen összegek után 2014. november 13-tól a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat és szabadságmegváltás címén 437.400 forint és annak 2014. november 18-tól a kifizetés napjáig számított törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alperest a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatalának történő 113.852, a felperesnek történő 150.000 forint + Áfa összegű perköltség megfizetésére. Kötelezte az alperest továbbá az állam javára 104.442 forint eljárási illeték megfizetésére.

Az azonnali hatályú felmondás jogszerűségének vizsgálata körében az életveszélyes fenyegetést nem, míg a felperes munkáltatói magatartás okán bekövetkezett egészségromlását megalapozottnak találta. Ez utóbbi vonatkozásában az Igazságügyi Orvosszakértői Intézet 2016. október 7. napján ..... számon előterjesztett szakvéleményében megfogalmazottakat vette alapul, miszerint a felperes munkahelyi kellemetlenségei 2013. tavaszán súlyosbodtak, mely időszakból származott a háziorvosi bejegyzések közül a pangásos szívelégtelenség és az abnormis glucose-tolerancia teszt diagnózis. A személyes orvosszakértői vizsgálat során a normális felső határát minimálisan meghaladó vérnyomás volt észlelhető, valamint a felperes alapszemélyisége hátterén elhúzódó munkahelyi konfliktushelyzetek következtében kialakult alkalmazkodási zavarban szenvedett, amely 2014. október-november hónapban is fennállott nála a helyzettől is függő változó súlyosságú tünetek formájában. A pszichés zavar a tartós konfliktushelyzetre tekintettel már 2014. májusában is megjelent.

Az elsőfokú bíróság ítéletében hivatkozott továbbá a szakvélemény 2017. november 9. napján kelt kiegészítésére is, mely egyértelműen megfogalmazta, hogy a felperes munkaviszonyának azonnali hatályú megszüntetését megelőző napokban a korábban diagnosztizált alkalmazkodási zavarban szenvedett, igen nagy valószínűséggel. A munkaviszony fenntarthatatlansága vonatkozásában rögzítette, hogy az elhúzódó konfliktushelyzet felerősödésével állhatott az összefüggésben, mely a felperes pszichés zavarát is befolyásolhatta. A pszichés zavar, amely elhúzódó munkahelyi konfliktushelyzetek következtében alakult ki, az élesedő konfliktusoktól függő mértékben súlyosodott. Az alkalmazkodási zavar egy pszichés megbetegedés, amelyet egy adott stressz-szituáció váltott ki, és a felperes alkalmazkodási zavarának fennállása idején azzal okozati összefüggésben nehezült el az élete, lazultak fel a kapcsolatai.

Az elsőfokú bíróság ítéletében hangsúlyozta továbbá a 2018. március 29. napján megtartott tárgyaláson dr. **B.Gy.** igazságügyi orvosszakértő személyes meghallgatása során előadottakat is, mely szerint a munkahelyi konfliktust az ideggondozótól származó orvosi irat is tartalmazta, valamint hangsúlyozta, hogy a felperes megbetegedése pszichés eredetű alkalmazkodási zavar, nem organikus betegség. A szakértő 99 %-os bizonyossággal állította, hogy a felperesnél diagnosztizált alkalmazkodási zavar tartós munkahelyi konfliktus következtében jött létre. Az elsőfokú bíróság

ítéletében rögzítette, hogy az alperes ugyan hivatkozott arra, hogy a felperes megbetegedését magánéleti problémák okozták, azonban erre vonatkozóan bizonyítási indítványt nem ajánlott fel, állítását igazolnia a bizonyítási eljárás során nem sikerült. Rögzítette továbbá, hogy dr. **V.B.O.** igazságügyi elmeorvos szakértő által elkészített szakvélemény a korábbi szakvéleménnyel és annak kiegészítésével teljes mértékben egybecsengett. A pszichológus szakértői véleményben foglalt tájékoztatást követően pedig az elsőfokú bíróság a kirendelt orvosszakértői kft-t a szakvélemény elkészítése alól felmentette.

Az orvosszakértői véleményekben foglaltak alapján az elsőfokú bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a felperes a munkaviszony megszűnésekor is alkalmazkodási zavarban szenvedett, illetőleg pszichés zavara állt fenn. Álláspontja szerint megállapítást nyert az is, hogy a pszichés zavar a munkaviszonyban fennállt konfliktushelyzetek következtében alakult ki, azaz a szakvélemény az ok-okozati összefüggést is igazolta a munkahelyi konfliktus és a kialakult megbetegedés között. Kiemelte, hogy a pszichés zavar élesedő konfliktusban erősödött, amely a felperes egészségi állapotát olyan mértékben rontotta, hogy a felperestől a munkaviszony további fenntartása sem volt elvárható. Mindezeket az azonnali hatályú felmondás valós és okszerű indokának tekintette. Kiemelte továbbá, hogy a pszichés megbetegedés és a magas vérnyomás kialakulása olyan egészségkárosodások, melynek fennállta indokoltá tette, hogy a felperes a felmondási idejét se töltsse le a vele konfliktusba került munkáltatójánál. Ennek alátámasztásául azon körülményt emelte ki, miszerint a felperes 2014. november 11. napján a munkából hazatérve rosszul lett, az ajtón belépve összeesett, mely tény a felperes házastársának vallomása is megerősített. Az alperesi törvényes képviselő pedig maga is elismerte a rendszeres veszekedéseket, vitákat, bár azok súlyát mindvégig tagadta. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította az azonnali hatályú felmondás jogszerűségét, és annak következményében marasztalta az alperest.

[9] A felmondási időre járó távolléti díj jogcímén a munkaszerződés 14. pontjában megfogalmazottak szerinti 60 napnak megfelelő 180.000 forint távolléti díj megfizetésére kötelezte az alperest a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban Mt.) 70. § (3) bekezdése alapján. Az Mt. 77. §-a alapján a végkielégítés mértékét hat hónapban állapította meg, ennek megfelelően 540.000 forint összegben és annak 2014. november 15-től, a munkaviszony megszűnésétől járó törvényes mértékű késedelmi kamatában marasztalta az alperest.

[10] A felperes az Mt. 166., 167. §-a alapján előterjesztett nem vagyoni kártérítés iránti igényét megalapozottnak találta a perben előterjesztett szakértői vélemények alapján. Kiemelte, hogy az alperes és a felperes közötti jogviszony fennállása alatti munkahelyi stressz fennálltát és annak egészségkárosító kockázatát, valamint a kettő közötti ok-okozati összefüggés a perben igazolásra került. Az összecszerűség vonatkozásában figyelemmel volt arra, hogy a felek közötti munkakapcsolat az utolsó néhány évben romlott meg olyan mértékben, hogy az a felperes egészségi állapotára is kihatott. Értékelte továbbá, hogy a perbeli időszakban a felperes enyhe fokú magas vérnyomásban szenvedett, amely Magyarországon népbetegségnek számított. Ugyanezt a következtetést vonta le a felperesnél kialakult reflux betegség kapcsán is. A felperes alkalmazkodási zavara körében hangsúlyozta, hogy az megfelelő pszichiáter szakorvosi kezelés, az idő múlása, illetőleg a frusztrációs helyzetek objektív megszűnése következtében javulhat. Megállapította, hogy az alkalmazkodási zavar fennállása idején azzal okozati összefüggésben a felperes élete elnehezült, kapcsolatai fellazultak, amelyek azonban az idő múlásával helyrehozhatóak. A családdal való kapcsolat megromlását nem látta igazoltnak. Mindezeket figyelembe véve a felperest ért hátrány kompenzálásaként a károkozaskori ár és értékviszonyokra is tekintettel 500.000 forintot talált arányban állónak.

- [11] A felperes 2013. szeptember 26. - október 9. közötti időszakra vonatkozó betegszabadsága körében rögzítette, hogy az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a felperes havi munkabérét, betegszabadságra járó juttatását ténylegesen megfizette, valamint a társadalombiztosítási szerv felé tett bejelentése alapján a felperes a jogszabályi előírásoknak megfelelő összegű táppénz juttatásban részesült. A felperes ezen időszakra vonatkozó orvosi papírjait a munkáltató részére átadta, aki azonban ezeket az OEP felé nem továbbította. A felperes a betegpapírok átadását a visszaérkezett térítvevény másolatával igazolta. Hangsúlyozta az elsőfokú bíróság ítéletében, hogy az alperesnek - mint munkáltatónak - lett volna kötelezettsége az orvosi iratok OEP részére történő továbbítása. Ítéletében arra a megállapításra jutott, hogy az alperes által a bizonyítási eljárás során csatolt bérjegyzékek a munkabér, betegszabadságra járó juttatás tényleges kifizetésének igazolására nem voltak alkalmasak. A kifizetés tényét **H.J.J.** könyvelő tanúvallomása sem támasztotta azt alá, hiszen ő vallomásával csak azt tudta igazolni, hogy a bérszámfejtés megtörtént, de hogy a szemfejtett összeg ténylegesen kifizetésre is került-e, azt nem, a kifizetéskor ugyanis nem volt jelen. Mindebből adódóan az adott időszakra időarányosan 45.000 forint felperesi igény helyett az elsőfokú bíróság az 1997. évi LXXXIII. törvény (Ebtv.) 44. §-ában foglaltak alapján a távolléti díj 70 %-ának megfelelő összeg, azaz 31.500 forint erejéig találta megalapozottnak a felperes keresetét.
- [12] A 2014. június 4. - október 1. közötti időszak keresőképtelen állománya vonatkozásában az elsőfokú bíróság hivatkozott a szakértői vélemény azon megállapítására, miszerint a munkahelyi konfliktusból eredő pszichés megbetegedés folytán került a felperes keresőképtelen állományba. Erre az időszakra a felperes 134.000 forint táppénz és 50.000 forint betegszabadságra járó bérkifizetésben részesült. Az elsőfokú bíróság tekintettel arra, hogy foglalkozási eredetű megbetegedés esetén a munkabér 100 %-a illeti meg a munkavállalót, további 51.800 forint megfizetésére kötelezte az alperest. Mindezen vagyoni igények után 2014. október 1-jétől számított késedelmi kamat megfizetését is megalapozottnak találta.
- [13] A szabadságmegváltás jogcímén előterjesztett felperesi igényt is megalapozottnak találta a 2011., 2012. és 2013. évek vonatkozásában évi 30 nap, míg a 2014. év vonatkozásában 17 nap mértékben. Igazoltan találta, hogy a munkáltató ugyan a felperes részére a szabadnapok egy részét kiadta, azonban az arra járó távolléti díjat nem fizette meg. E körben kiemelte, hogy az utólag számítógéppel kinyomtatott, felperes aláírását és keltezését sem tartalmazó nyomtatványok nem feleltek meg a munkáltató munkaidő- és szabadság-nyilvántartási kötelezettség teljesítésének, így bizonyító erővel nem bírtak. Ezen kereseti követelés kapcsán meghallgatott **H.J.J.** és **B.H.É.** tanúk vallomásukkal sem tudták igazolni, hogy a munkáltató a felperes részére járó szabadságot kiadta vagy megváltotta volna.  
A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 134. § (11) bekezdésében és a 11. §-ában, valamint az új Mt. 125. §-a, 80. § (2) bekezdése és a 286. § (1) és (4) bekezdése alapján nem találta megalapozottnak az alperes elévülési kifogását sem.
- [14] A késedelmi kamat-fizetés esedékességét a munkaviszony megszűnését követő ötödik naptól, azaz 2014. november 17-től látta megalapozottnak. Az alperest a felek közötti pervesztesség-pernyertesség arányára, illetőleg a pertárgyértékre figyelemmel mérsékelt összegű perköltség megfizetésére kötelezte.

### **Fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem**

- [15] Az ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést. Fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a felperesi kereset elutasítását, felperes perköltségben való marasztalását kérte.

Álláspontja szerint azon felperesi állítás, miszerint őt **Sz.A.** halálosan megfenyegette, nem felel meg a valóságnak. Kifogásolta, hogy a perbe bevont szakértő a szakvéleményét oly módon készítette el, hogy sem a felperes által készített hangfelvételeket, sem **Sz.Á-át** nem hallgatta meg. Hangsúlyozta, hogy a szakértői bizonyítás eredménye elsődlegesen és kizárólagosan a felperes személyes előadásán alapult. Kiemelte, hogy a felek között egy lazább és közvetlenebb kapcsolat volt, mint a tipikus munkaviszonyra jellemző, amely óhatatlanul befolyásolta a közöttük megvalósult kommunikációt. Kiemelte, hogy a „halálos fenyegetés” elhangzását követően a felperes nevetgélt, nem úgy viselkedett, mint aki egy megfélemlített ember benyomását kelti. Kiemelte, hogy értékelni szükséges azt a körülményt is, miszerint a felperes már a felmondási idejét töltötte, ez a körülmény pedig önmagában kérdésessé teszi a munkáltatói retorzió alkalmazását. Kifogásolta továbbá, hogy a szakvéleményben kizárólag a felperesi előadást alapul véve egyoldalúan és tévesen állapította meg a szakértő a felperes munkaviszonnyal összefüggő megbetegedését. Az enyhe fokú magas vérnyomás bizonyos életkor után szinte valamennyi embernél kialakul, ún. természetes eredetű megbetegedésnek tekinthető. Annak bizonyítása, hogy ez a munkaviszonyból keletkező ártalomra vezethető vissza, a felperest terhelte, ő azonban ezt semmilyen módon nem tudta igazolni. Ebből adódóan az azonnali hatályú felmondás megalapozatlan.

A nem vagyoni kárral kapcsolatban szintén előadta, hogy a felperes semmilyen módon nem igazolta, hogy ezzel összefüggésben bármilyen munkahelyi ártalom érte volna, valamint a megbetegedése közötti okozati összefüggést sem.

A felmentési időre járó távolléti díj összegszerűsége kapcsán megjegyezte, hogy az Mt. 78. § (3) és 70. § (3) bekezdésben foglalt szabályokból az következik, hogy a munkavállalót a felmentési időre, tehát a felmondási idő felére illeti meg a távolléti díja. Ez okból legfeljebb 90.000 forint összegű marasztalás lehet megalapozott a felperes részére. Fenntartotta azonban az azonnali hatályú felmondás jogalapjának vitatását.

A szabadság megváltásával kapcsolatosan kiemelte, hogy bérszámfejtési iratokkal igazolta, hogy a felperes részére a munkaviszonya fennállása alatt a szabadság kiadásra került. Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a szabadság kiadásának igazolását alperesre terhelte, meglátása szerint e tekintetben a bizonyítási teher a felperesen volt. Hangsúlyozta továbbá, hogy a felperesi betegség véleménye szerint nem valós, a kezdődő cukorbetegség, valamint az éjszakai felébredés ugyanis az életkornak megfelelő sajátosságok. Nem nyert bizonyítást azon felperesi állítás, miszerint a felperes egészségkárosodását az alperes okozta, az azonban a hangfelvételen is rögzítésre került, hogy a felperes bármikor tud betegpapírt szerezni.

- [16] A felperes a csatlakozó fellebbezését és fellebbezési ellenkérelmét tartalmazó beadványát 2019. november 12. napján adta postára az elsőfokú bíróság címére és ezzel párhuzamosan 2019. november 13. napján fax útján is megküldte ugyanezen beadványt az elsőfokú bírósághoz. Mindkét beadvány az elsőfokú bíróság átiratával 2019. november 19. napján érkezett meg a másodfokú bírósághoz.

A másodfokú bíróság a 2019. november 27. napján kelt, 6.Mf.680.287/2019/8. számú végzésével a felperes csatlakozó fellebbezését elutasította.

- [17] A felperes ezen elutasító végzéssel szemben a Fővárosi Törvényszék Közigazgatási és Munkaügyi Regionális Kollégiumához 2019. december 11. napján érkezett igazolási kérelmet és fellebbezést terjesztett elő.

- [18] A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2019. december 17. napján kelt 6.Mf.680.287/2019/11. sorszámu végzésével a felperes igazolási kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Ezen végzés 2020. január 25. napján jogerőre emelkedett.

- [19] A Fővárosi Törvényszék 8. számú, a felperes csatlakozó fellebbezését elutasító végzéssel szemben 10. sorszám alatt benyújtott felperesi fellebbezésre figyelemmel az iratok a Kúriára kerültek felterjesztésre. A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság a 2020. június 30. napján kelt, Mfv.X.10.089/2020/2. sorszámú végzésével a Fővárosi Törvényszék 6.Mf.680.287/2019/8. számú végzését helybenhagyta.
- [20] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását, az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte.

### **A másodfokú bíróság döntése és jogi indoka**

- [21] A fellebbezés kizárólag a felmentési időre járó távolléti díj összegszerűsége tekintetében megalapozott, egyébként megalapozatlan.
- [22] A másodfokú bíróság elsődlegesen rögzíti, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés korlátai között bírálta felül. A fellebbezés elbírálása során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen tárta fel és túlnyomó részt helyes volt az abból levont jogi következtetése is.
- [23] Az alperesi fellebbezés kapcsán mindenekelőtt azt hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság a felperes azonnali hatályú felmondásában megfogalmazott életveszélyes fenyegetést nem találta megalapozottnak, így ennek valós voltát ítéletében nem állapította meg. Az azonnali hatályú felmondás jogszerűsége kizárólag a felperest az alperesi munkavégzés során, azzal okozati összefüggésben ért egészségkárosodás alapján került megállapításra. Ebben a körben azt emeli ki a másodfokú bíróság, hogy nem osztotta azon alperesi hivatkozást, miszerint az ítélet alapjául szolgáló orvosszakértői vélemények kizárólag a felperes előadását vették figyelembe, amikor arra a következtetésre jutottak, hogy a munkahelyen fennállt stressz és munkahelyi állapotokkal okozati összefüggésben alakult ki a felperesnél megállapított egészségkárosodás. Ezzel kapcsolatosan rámutat a másodfokú bíróság arra - ahogy azt az elsőfokú ítélet is megfogalmazta -, hogy az orvosszakértő egyrészt a felperes személyes meghallgatása, másrészt azonban a rendelkezésre álló orvosi iratok alapján jutott arra a következtetésre, hogy a munkahelyi konfliktushelyzetek következtében alakult ki a felperesnél az alkalmazkodási zavar. Ezen munkahelyi konfliktushelyzeteket az ideggondozótól származó orvosi iratok is tartalmazták. Ahogy azok az aktában is fellelhetően rögzítették, a felperes már 2014. júniusában beszámolt munkahelyi problémáiról, ideges, ingerült állapotáról, és már ebben az időben is közepes depressziós epizód fennálltát állapították meg nála. Ezzel összhangban a Szakorvosi Rendelőintézet ..., Ideggondozó által kiadott leletek is 2014. júliusától novemberéig terjedően folyamatosan rögzítették a munkahelyen fennállt konfliktusos szituációkat, extrém helyzeteket, az ebből adódó alkalmazkodási zavart, szomatizációt, szorongásos zavart és az ennek kezelésére alkalmazott gyógyszerek felperesi szedését. A bizonyítási eljárás során meghallgatott tanúk, bár néhol kissé ellentmondásosan, azonban azt vallomással mindenképpen alátámasztották, hogy a felperes és dr. Sz.A. között feszült, konfliktusokkal terhelt volt a viszony. S.I.-né vallomásaiban megerősítette, hogy a felperes 2014. nyarán a munkáltató viselkedése miatt kiborult és betegállományba került. Ugyan csupán általánosságban, azonban azt Pinczés Sándor is alátámasztotta a vallomásával, hogy amennyiben nem az alperesi törvényes képviselő elképzelése szerint alakultak az események, úgy hajlamos volt felemelni a hangját. Helytállóan utalt az elsőfokú ítélet e körben arra a körülményre is, miszerint



felperes felesége tanúvallomásaival alátámasztotta, hogy a felperes 2014. november 11-én munkából hazatérve rosszul lett, az ajtón belépve összeesett, valamint azt is, hogy az alperesi törvényes képviselő is elismerte a rendszeres veszekedéseket, vitákat, azok súlyát tagadta csupán. E körben kiemelendő még a bírósági iratok közé 69/F/1. sorszám alatt csatolt, 2011. január 18-i dátummal kelt cégvezetői és háztartózkodási utasítás megnevezésű okirat is, mely tartalmát tekintve a **alperes**. területére és a ... téri ingatlanba betérő külső személyek, illetőleg az ott dolgozók közötti kommunikációt tiltotta meg. Mindezen bizonyítékokat és a körülményeket együttesen értékelve helyesen jutott az elsőfokú bíróság ítéletében arra a megállapításra, hogy bizonyítást nyert, hogy a felperes az azonnali hatályú felmondást megelőzően, illetőleg 2013. nyarától kezdődően tartós munkahelyi konfliktusoknak, ebből adódóan stressznek volt kitéve. Az eképpen bizonyított munkahelyi körülmények és a felperes megbetegedése közötti ok-okozati összefüggést pedig a szakértői vélemény egyértelműen megállapította. Mind a 2016. október 7. napján előterjesztett alap szakvélemény, mind a 2017. november 9-én előterjesztett kiegészítő szakvélemény is rögzítette, hogy a felperesnél fellelhető pszichés zavar, alkalmazkodási zavar az elhúzódó munkahelyi konfliktushelyzet következtében alakult ki, ami egy élesedő konfliktustól függő mértékben súlyosbodott. Megállapításra került az is, hogy ezen alkalmazkodási zavar felperes esetében szorongásos depressziós, szomatizációs tünetekben nyilvánult meg. Az alkalmazkodási zavar egy olyan pszichiátriai megbetegedés, melyet egy adott stressz-szituáció vált ki, és ennek fennállta idején, azzal okozati összefüggésben a felperes élete elnehezült, kapcsolatai fellazultak. A szakértő személyes meghallgatása során azt is elmondta, hogy ezen alkalmazkodási zavar nem egy organikus megbetegedés és 99 %-os bizonyossággal állította, hogy a felperesnél diagnosztizált alkalmazkodási zavar a tartós munkahelyi konfliktus következtében jött létre.

Az alperes által hivatkozott magánéletbeli konfliktus megmaradt az alperesi állítás szintjén, azonban az bizonyítást nem nyert. Ahogy arra az elsőfokú bíróság is rámutatott, az alperes erre vonatkozóan a szakértői vélemény beszerzésén túlmenően további bizonyítást felajánlani nem tudott. A pszichológus szakértői véleményben megfogalmazásra került, hogy a hangfelvételen rögzített szöveg értelmezése és a felperes megvizsgált személyiségjegyei alapján is csupán az elhangzott szöveg és annak fenyegetésként megélése közötti eshetőleges kapcsolat megbecsülésére lett volna lehetőség. Tekintettel arra, hogy az elsőfokú ítélet a felperes által állított életveszélyes fenyegetés megtörténtét nem állapította meg, így ennek pszichológus szakértő általi alátámasztása, illetőleg annak hiánya sem bírt relevanciával. E körben hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy az alperesnek kellett volna igazolnia azon bizonyítási eljárás során tett tényállítását, miszerint a felperes és a gyermeke között magánéleti konfliktus volt, ezt azonban csupán állította, de nem igazolta.

[24] A nem vagyoni kártérítéssel kapcsolatosan a másodfokú bíróság visszautal az azonnali hatályú felmondással kapcsolatban elmondottakra. Helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a perben meghallgatott tanúk és a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok igazolták a munkavégzés során felmerülő konfliktusokat, stresszhatást, az orvosszakértői vélemény pedig alátámasztotta a felperes pszichés megbetegedése és ezek közötti ok-okozati összefüggés fennálltát. A kiegészítő szakvéleményben foglaltak szerint az alkalmazkodási zavar egy olyan pszichiátriai megbetegedés, melyet egy adott stressz-szituáció vált ki, és ennek fennállta idején, azzal okozati összefüggésben a felperes élete elnehezült, kapcsolatai fellazultak.

[25] Osztotta a másodfokú bíróság az alperes fellebbezésében foglaltakat abban a körben, hogy az Mt. 78. § (3) és 70. § (3) bekezdésében foglalt szabályokból megállapítható, hogy a munkavállalót a

felmentési időre, tehát a felmondási idő felére illeti meg a távolléti díj összege. Ebből adódóan helytelenül jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felperest a felmondási idő teljes egészére, azaz mind a 60 napra megilleti az ezen a címen igényelt juttatás. Ebből adódóan a másodfokú bíróság az alperest ezen a címen terhelő juttatás összegét 90.000 forintba leszállította.

- [26] Nem foghatott helyt azon alperesi fellebbezési kifogás sem, miszerint a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a ki nem adott szabadság őt bármilyen juttatás címén megilletné. Az Mt. 122. § (1) bekezdése (a régi Mt-vel összhangban) rögzíti, hogy a szabadságot a munkáltató adja ki, tehát a munkáltató kötelezettsége az, hogy a szabadság a tárgyévben kiadásra, vagy ennek hiányában a jogviszony megszűntetésekor megváltásra kerüljön. A hosszú idő óta következetesen érvényesülő ítélkezési gyakorlat szerint a munkáltatónak kell bizonyítania, hogy a szabadságot a munkavállaló részére kiadta. Ebből adódóan az elsőfokú bíróság helyesen rögzítette ítéletében és a bizonyítási eljárás során, hogy az alperesnek kellett volna bizonyítani, hogy a szabadságot a felperesnek kiadta, valamint az erre járó távolléti díj-összeget számára megfizette. A felperes sem a keresetében, sem a bizonyítási eljárás későbbi szakaszában nem állította, hogy a peresített időszakban szabadságot nem vett igénybe. Ő csupán azt állította, hogy amikor szabadság jogcímén volt távol, arra az időre díjazást egyáltalán nem kapott. Helytállóan értékelte a bizonyítékokat az elsőfokú bíróság ebben a körben, mikor arra a következtetésre jutott, hogy a számítógépből utólag kinyomtatott, a felperes aláírását és keltezését sem tartalmazó nyomtatványok csatolásával az alperes ezen bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. Helytállóan mutatott rá arra is, hogy a bérszámfejtéssel foglalkozó **H.J.J.** és **B.H.É.** vallomásaival sem támasztották alá a számfejtett szabadság tényleges kifizetését. A másodfokú bíróság ezzel összefüggésben azt is hangsúlyozza, hogy a bírósági iratok közé „szabadság-betegállomány” felirattal csatolt CD formátumon rögzített hangfelvételeken **Sz.A.** több esetben is kijelentette, hogy sem szabadságot, sem betegszabadságot nem fizet. Ilyen pl. a 052. hangfájl 48-49. másodpercénél, mikor azon kérdésre, hogy fizetted a szabadságot nekem, nem-mel válaszolt vagy a 078. hangfájl 2.16. másodpercénél kijelenti, hogy „eddig sem fizettem szabadságot neked”, továbbá a 105. hangfájl 45-52. másodperce rögzítette, hogy „senkinek soha nem fizettem betegszabadságot.” Mindezen körülményeket együttesen értékelve helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az alperes nem tudta ítéleti bizonyossággal igazolni azt, hogy a felperes részére az őt megillető szabadságra járó távolléti díj összegét megfizette.

- [27] A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - fellebbezett részében - részben megváltoztatta, míg azt meghaladóan helybenhagyta.

### **Záró rész**

- [28] A másodfokú eljárásban túlnyomó rész pervesztes alperes a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján köteles viselni a másodfokú eljárás során felmerült alperesi per költséget, szintén ilyen arányban viselik a felek a fellebbezési eljárási illetéket is. A felperes azonban a 73/2009. (XII.22.) IRM rendelet alapján munkavállalói költségkedvezményre jogosult, így a Pp. 358/B. §-a értelmében teljes költségmentesség illeti meg. A le nem rótt illetéket pervesztessége arányában a pervesztes alperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles viselni. A megállapított mérték az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1), (2), 42. § (1) és 46. § (1) bekezdésén alapul.

[29] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 233/A. §-a zárja ki.

Budapest, 2020. november 17.

dr. Vajas Sándor s.k.  
a tanács elnöke

dr. Mihalics Klaudia s.k.  
előadó bíró

dr. Kovács Edit s.k.  
bíró